

NYÍLT LEVÉL FÜR LAJOS HONVÉDELMI MINISZTERNEK

MIÉRT LYUKAS A MAGYAR ÉGBOLT

AVAGY MIÉRT HALTAK KI A DINOSZÁURUSZOK

Tisztelt Miniszter úr!

A jövő évi költségvetés előkészítése során, amikor a Honvédelmi Minisztérium eredetileg 77 milliárdos igénye már 90 milliárd forint volt, Ön egy rádióinterjú során meggyőzőnek tűnő érvet hozott fel, mondván, az egy főre jutó védelmi költségek havi 500 forintot tennének ki, amennyit az ember a lakásának a biztosítására is kiad.

Amikor a tárca kívánsága 50 milliárd körüli volt, arra gondoltam, hogy az ennek megfelelő havi összeget egy budapesti lakos egy autóbuszberletre költi. Az utolsó publikus adat, amelyet a parlament elé terjesztett költségvetési tervezet tartalmazott, az már csak egy villamosberlet havi költségének felelt meg. Ekkor jutott eszembe esetem az 55-ös autóbuszvonal megrövidítésével. Éveken keresztül buszberletet vásároltam, és az 55-ös autóbusszal jártam be a munkahelyemre. Amikor a kocsni útvonalát lerövidítették, ugyanazzal a bérlettel, kétszeri átszállással, 15-20 perccel többet kellett utaznom. Gondolkodni kezdtem — hiába, a muszáj agy úr —, és rájöttem: ha ezután HÉV-vel és metróval utazom, az utazási idő még az eredetinél is kevesebb lesz, ráadásul elég, ha villamosberletet váltok. Mivel igen valószínűtlennek tűnik, hogy a hadikiadások növeléséért bárki is tüntetést szervezne a parlamenttől, nekünk, katonáknak is új módon kell gondolkodnunk, hogyan használhatjuk fel a legésszerűbben azt az összeget, amelyet az Országgyűlés végül is jóvá fog hagyni. Elvhez az új gondolkodásmódhoz szeretnék levelemmel hozzájárulni.

Az ötven évvel ezelőtt lezajlott angliai légitámadás óta a háborúk kimenetelét már általában nem a tankok és az ágyúk, hanem a légvédelmi rendszerek döntik el. Hogy csak a legjellemzőbb példákat említsen meg:

- ha a III. Birodalom légvédelmi rendszere csak olyan hatékonysággal működik, mint a londoni, akkor a nyugati szövetségesek nem az Elbánál, hanem valahol Franciaországban találtak volna a Vörös Hadsereggel;
- ha Egyiptom és a többi arab ország légvédelmi rendszere 1967ben nem omlik össze, akkor már régen béke lehetne a Közel-Keleten;
- ha az észak-vietnami légvédelmi rendszer 1972-ben nem képes érzékeny veszteségeket okozni az amerikai légierőnek, akkor talán ma már Dél-Vietnam is az ázsiai kis tigrisek sorába tartozhatna.

Nem sorolom tovább, mivel a történelem nem ismeri a „mi történt volna, ha” kategóriákat. Ahogyan a sajtóból értesülhettünk, a magyar égbolt lyukas. Ezért abban ma szinte minden szakértő egyetért, hogy a Magyar Honvédség védelmi képessége elsősorban a légvédelmi rendszertől függ. Mivel azonban a hadsereg fegyverzeti rendszerei közül a légvédelem eszközei a legköltségesebbek, ezért ezek lecserélése — új radarállomások, elfogó vadászpilóta és légvédelmi rakétakomplexumok beszerzése — előtt először a légvédelem „idegpályáit” és „agyközpontjait” kell korszerű színvonalra emelni. A fő problémát, a címben említett dinoszauruszok példájával szeretném szemléltetni. A Varsói Szerződés egységes légvédelmi rendszerének részét képező magyar légvédelem ugyanis hasonlóképpen működik, mint ahogyan a dinoszaurusz „működött” a történelem előtti időkben, amikor beleharaptak a farkába. Először is, a farkában lévő érzékelő idegek észlelték a harapás tényét, és jelzést küldtek az állat méretei miatt meglehetősen hosszú idegpályák útján a dinoszaurusz közismerten nem túlságosan nagy agyközpontjának. Az agy feldolgozta ezeket az ingereket és utasítást küldött a szemeknek, hogy ellenőrizzék, mi is történt ott hátul? A szemek talán még észlelték az agresszort, mire azonban az újra feldolgozott információk hatására a védekezési parancs eljutott a hatalmas izmokhoz és azok megpróbálták lerázni vagy agyoncsapni a támadót, addigra már messze járt a leharapott farkkrésszel (vagy leszállt a Vörös téren).

Hát, körülbelül így működik a magyar légvédelmi rendszer is. A magyar égboltot három, egymástól gyakorlatilag függetlenül működő radarrendszer ellenőrzi. A honi légvédelem és a szárazföldi csapatok légvédelmi rendszereinek — még a szovjet csúcstechnológiát sem képviselő és energiapocsékoló rádiolokátor-állomásai mellett a polgári légiforgalom-irányítás korszerű, nyugati radarrendszere is pásztázza légtérünket. Ezek között a rendszerek között — amelyek igen jól kiegészíthetnék egymást — az információcsere esetleges és igen lassú. Ezt a luxust csak egy ilyen gazdag ország engedheti meg magának, mint hazánk. A szegény Svájcban és Finnországban például a polgári és a katonai légtérrelőrző radarrendszereket számítógépes rendszer kapcsolja egybe, így sokkal kevesebb radarállomással, sokkal gyorsabban és sokkal megbízhatóbb információkhoz jutnak hozzá a polgári irányító-központok, illetve a katonai harcálláspontok, mint nálunk.

A magyar légvédelem „érzékszervei” tehát megvannak és megfelelő telepítés esetén, lehetőségünk van az égboltunkon „tátongó lyukak” befoltozására is. A magyar légvédelmi rendszer elfogó vadászpilótái és

légvédelmi rakétái hasonló típusúak, mint a legtöbb környező országé, és, például, a finn hadseregé — ráadásul még rendelkezünk olyan mennyiséggel, hogy megfelelően tudjunk reagálni egy esetleges légitámadásra. Csak azok a hosszú „idegpályák” és az „agyközpont”... Természetesen, nem a híradó-berendezéseinkre és az emberi tudásra gondolok. A Magyar Honvédség rendelkezik megfelelő híradóeszközökkel és a rádióhullámok nálunk is fénysebességgel terjednek. Parancsnoki, mérnöki és kezelői állományunk semmivel sem gyengébb képességű és képzettségű, mint bármely más hadseregé.

A légvédelmi rendszer „idegpályáit” és „agyközpontjait” a harcvezetési információs rendszer és a különböző szintű harcálláspontok alkotják. Ennek a rendszernek a megszervezése és működése már egyáltalán nem felel meg a mai követelményeknek sem békében, sem egy esetleges légi támadás esetén.

A polgári légiforgalomirányítás radarrendszere ugyan megfelelne, ha rádiólokátorai — ahogyan ezt a polgári légiforgalomirányítók egyik követelése is tartalmazza — képesek lennének „radarpárbeszédet folytatni” a katonai repülőeszközökkel is. Ami a magyar légvédelem vezetési rendszereit illeti, azokra leginkább a „történelmi” jelző illik. A honi légvédelem harcálláspontjain számítógépek segítik ugyan a harcvezetést, ezek teljesítőképessége azonban alig vetekszik a hobbikategóriába tartozó gépekével. Ezek a harcálláspontok, megfelelő hatékonysággal, legfeljebb egy tudományos-fantasztikus film jeleneteinek forgatásához szolgálhatnak háttérként. A szárazföldi csapatok légvédelmi vezetési pontjainak berendezése még ennél is „történelmibb”. Leginkább az angliai légi csatáról készített filmben látható harcálláspontokra hasonlítanak. A katonai repülőgépek sebessége az angliai légi csata óta 5-10-sze-resére növekedett! Tisztelt Miniszter Úr! Azért fordultam önhöz ebben a nyílt levélben, mert már több mint 30 éve szolgálom különböző posztokon a magyar légvédelmi rendszert és nem szeretném, ha az a dinoszauruszok sorsára jutna.

Ezért, véleményem szerint, a meglévő eszközök célszerű telepítésével, a katonai és a polgári légtérellenőrző radarrendszerek összekapcsolásával „be kell foltozni” légterünkön a „lyukakat”, számítógépes támogatással meg kell gyorsítani az információáramlást, -feldolgozást és a korszerű repülőeszközök sebességének megfelelően. A légvédelmi rendszer fejlesztésének ez az útja — az új harci technika beszerzésénél lényegesen gyorsabban, sokkal kevesebb anyagi, viszont jelentősen nagyobb szellemi ráfordítással biztosíthatja a jelenlegi európai realitások által igényelt és a nemzet teherbíró képességének megfelelő, önálló magyar légvédelmi rendszer létrehozását.

Tisztelettel:

Dr. Seres György mérnök-alezredes, egyetemi docens, a hadtudomány (haditechnika) kandidátusa